

Správa o dlhodobej udržateľnosti za rok 2024

Prezentácia Rady pre rozpočtovú zodpovednosť

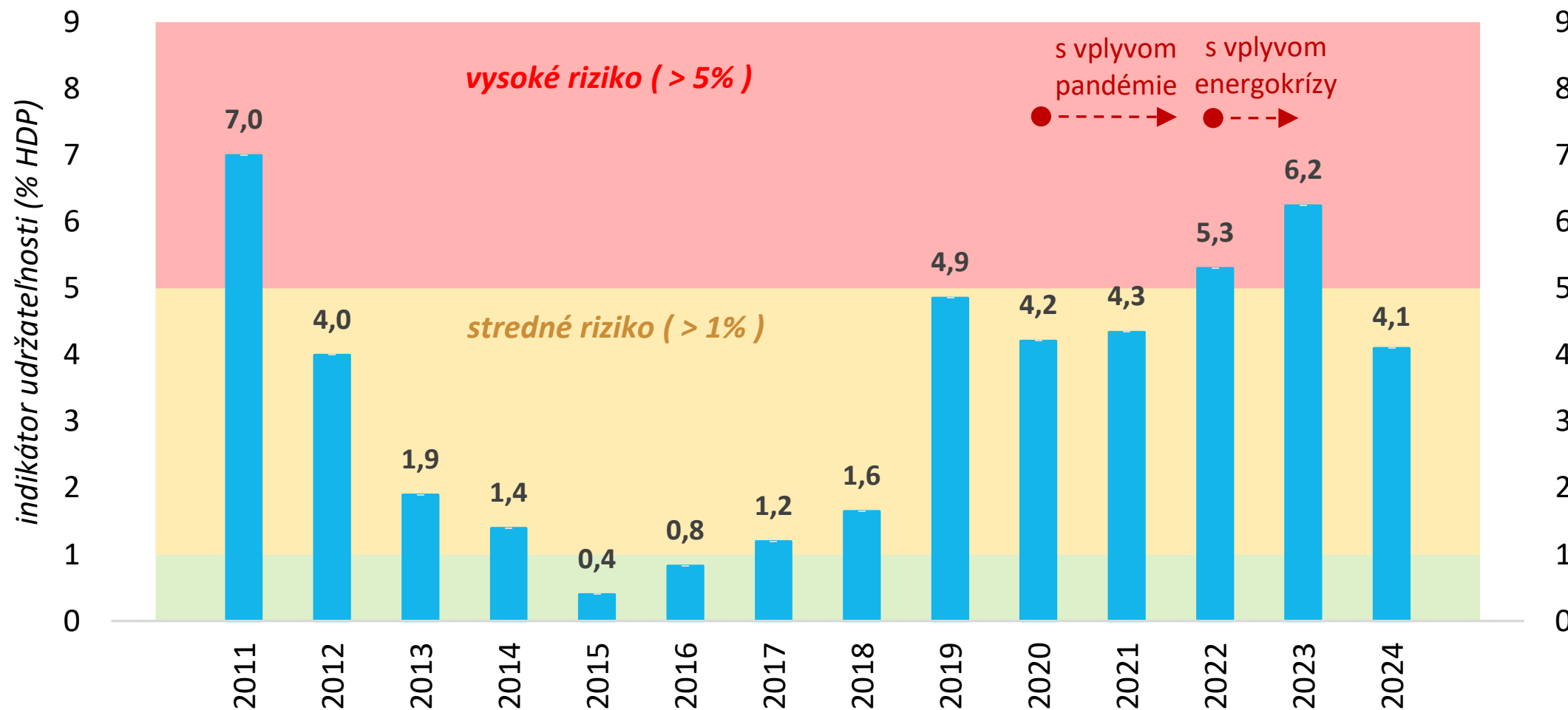
30. apríl 2025

Ján Tóth

Čo je ukazovateľ dlhodobej udržateľnosti?

- Používa sa na vyhodnotenie dlhodobej solventnosti Slovenskej republiky
- Vyjadruje, o koľko je potrebné okamžite a trvalo zvýšiť verejné príjmy a/alebo znížiť verejné výdavky, aby hrubý verejný dlh v päťdesiatročnom horizonte ostal na bezpečnej úrovni (t.j. nepresiahol 50 % HDP)
- Zohľadňujú sa všetky opatrenia prijaté do konca roka (t.j. aj legislatívne opatrenia v schválenom v rozpočte na budúci rok), ale neobsahuje riziká priebežného vývoja v roku 2025

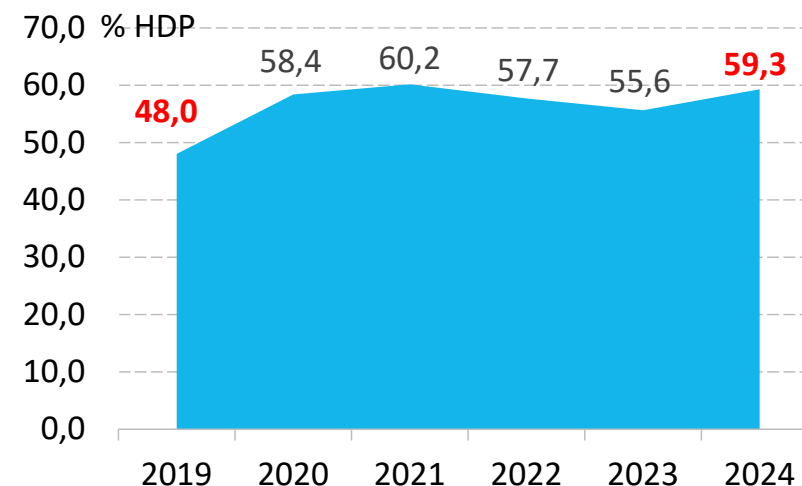
Dlhodobá udržateľnosť sa zlepšila do pásma stredného rizika

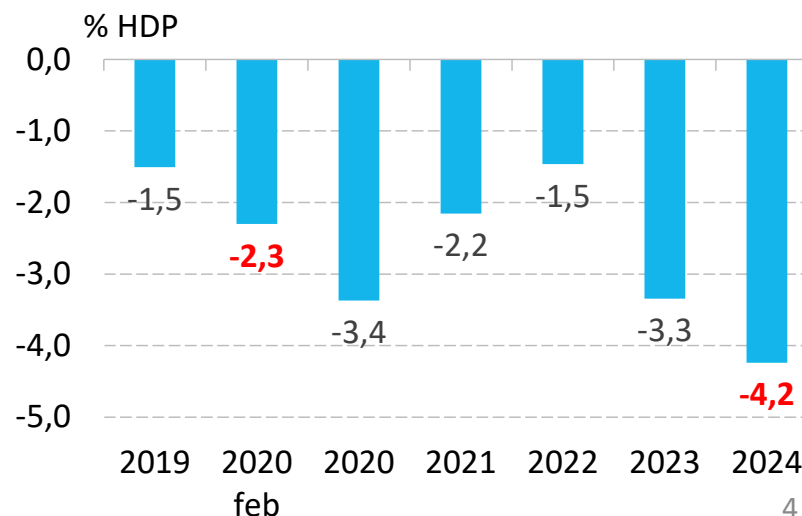
Potreba pokračovania v konsolidácii verejných financií (1)

- Udržateľnosť sa zlepšila späť na úroveň z rokov 2020-2021 a priaznivejšiu úroveň ako na konci dobrých časov tesne pred pandémiou.
- Aktuálny dlh a štrukturálny deficit je však výrazne vyšší ako pred pandémiou – nutnosť riešenia nepriaznivého stavu verejných financií.
- Došlo však k citeľnému zvýšeniu daňového a odvodového zaťaženia (najvyššie za posledných 25 rokov) – prirodzene to obmedzuje priestor na konsolidáciu cez zvyšovanie daní.

Vývoj hrubého dlhu

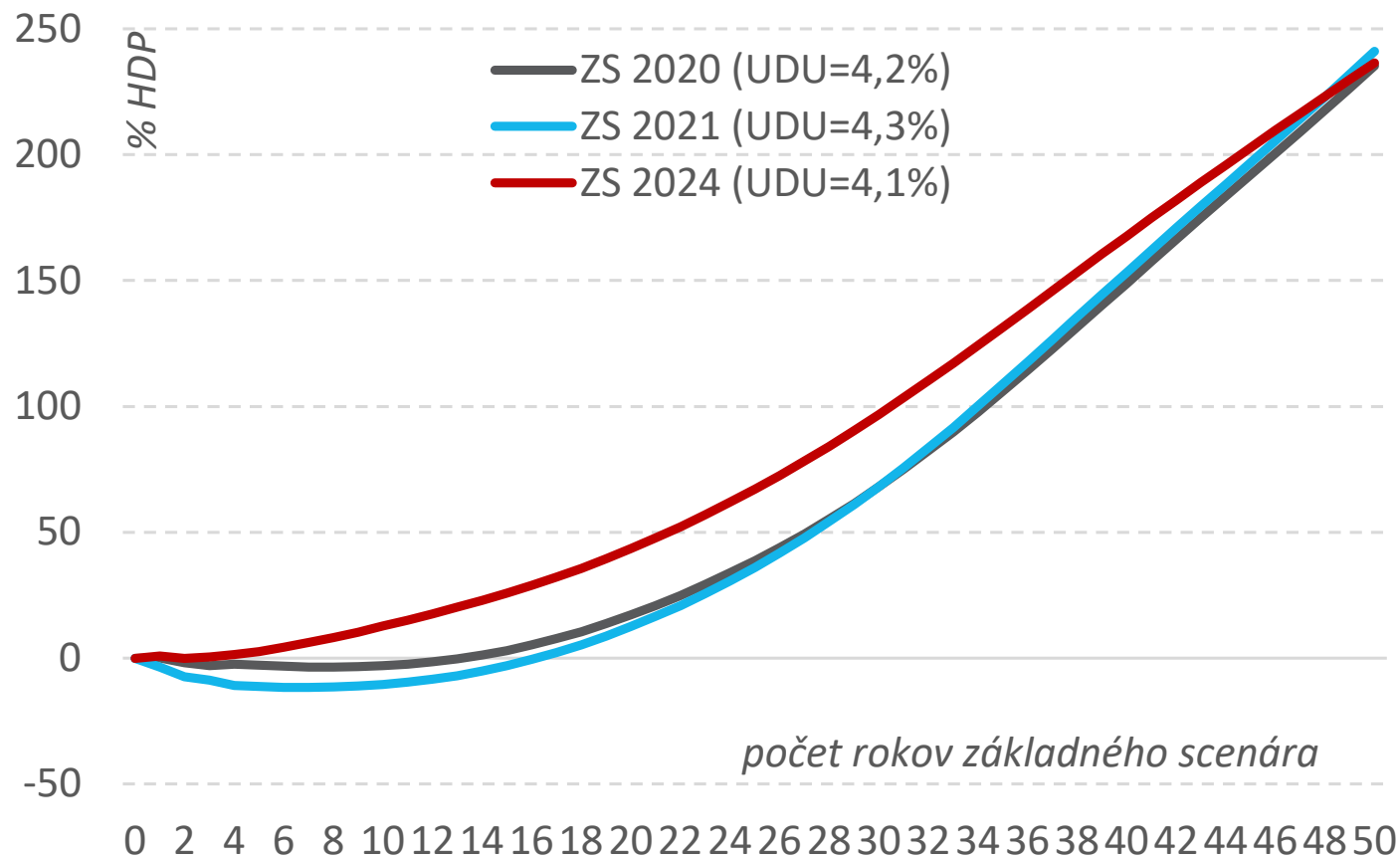

Vývoj štrukturálneho salda

Potreba pokračovania v konsolidácii verejných financií (2)

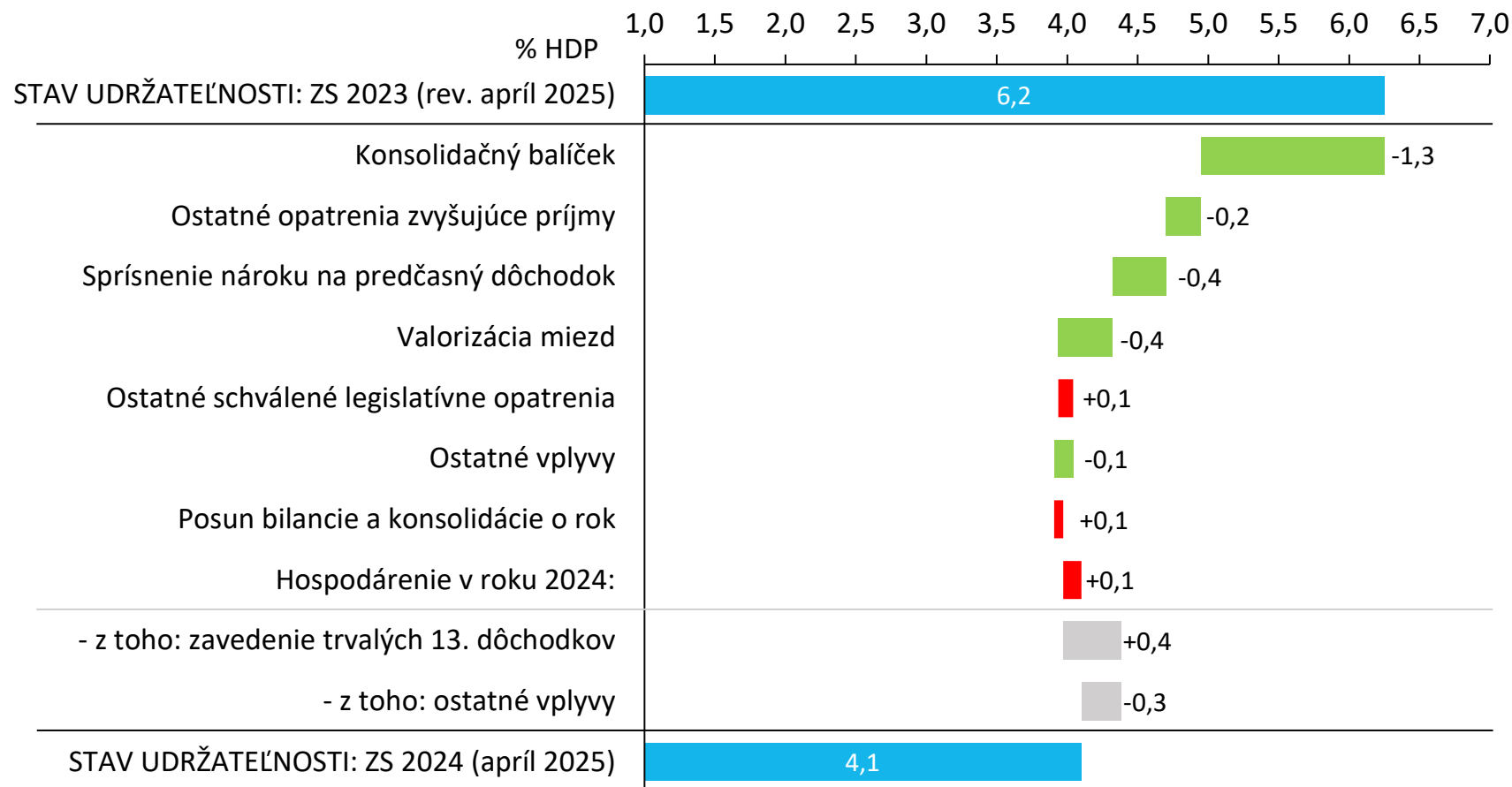
Trajektória nárastu hrubého dlhu bez dodatočných opatrení

Pozn.: ZS – základný scenár vývoja verejných financií, UDU – ukazovateľ dlhodobej udržateľnosti

- Hoci je udržateľnosť porovnateľná s rokmi 2020-2021 (stredné riziko okolo 4% HDP), kvôli vyššiemu aktuálnemu štrukturálnemu deficitu by bez nových opatrení dlh rástol rýchlejšie a bol vyšší takmer na celom horizonte
- Je to dôsledkom okamžitého nárastu nových výdavkov, ktoré sú financované predpokladanými úsporami až postupne v budúcnosti
- To zvyšuje rizikovosť prefinancovania dlhu v strednodobom období

K zlepšeniu prispeli opatrenia prijaté na rok 2025

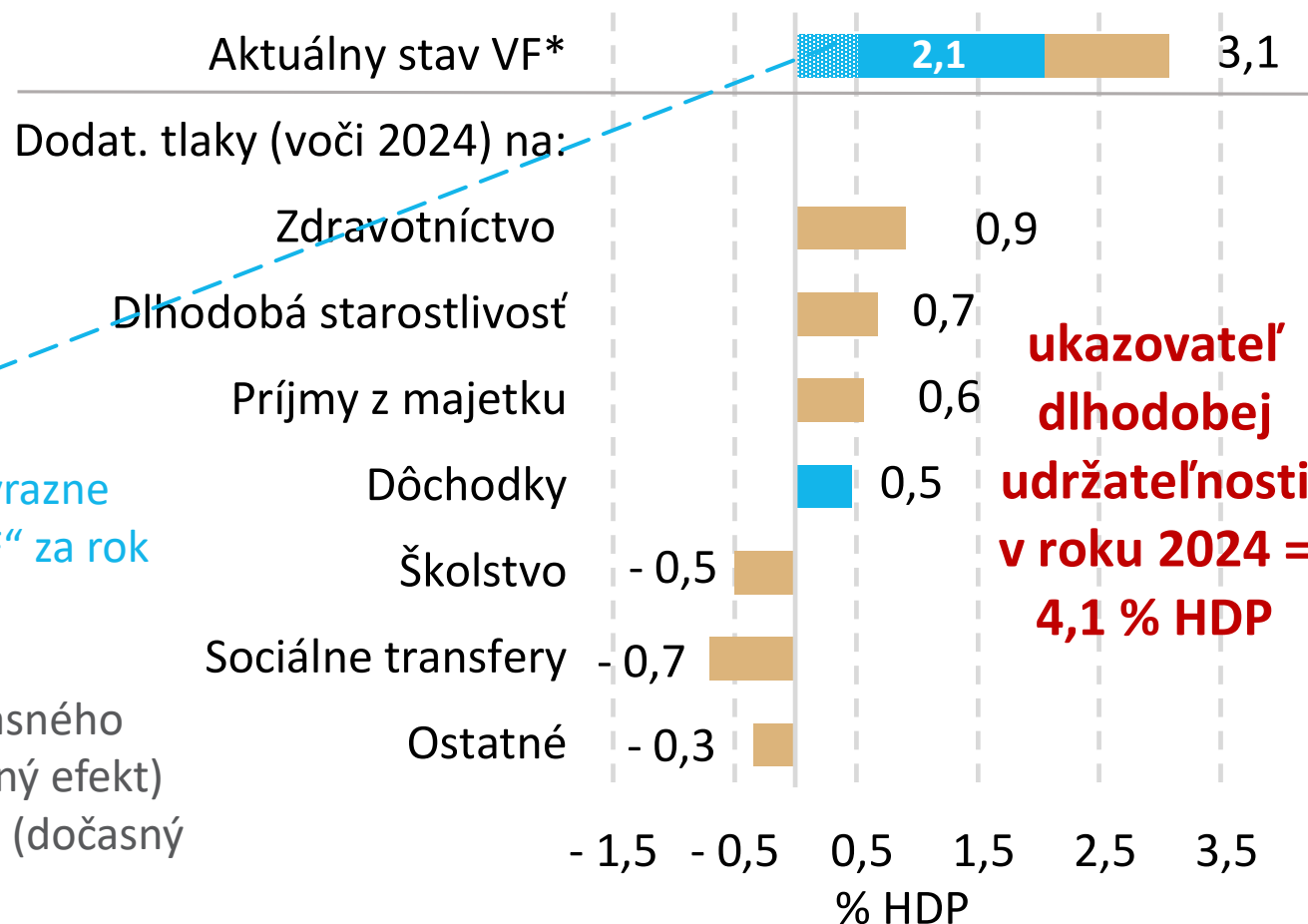

- Viditeľný pokrok v zlepšovaní udržateľnosti – zlepšenie o 2,1 % HDP
- **Opatrenia vlády a parlamentu prijaté v roku 2024 zlepšujú udržateľnosť celkovo o 1,8 % HDP**

Vysoký deficit v dôchodkovom systéme, ktorý sa časom ešte prehĺbi, predstavuje nadpolovičnú záťaž pre dlhodobú udržateľnosť

Deficit dôchodkového systému výrazne prispieva k „Aktuálnemu stavu VF“ za rok 2024 (bez vplyvu 2. piliera):

- Plné 13. dôchodky
- Nadmerné odchody do predčasného dôchodku 2023 a 2024 (dočasný efekt)
- Pôvodný rodičovský dôchodok (dočasný efekt)

Pozn.: VF – verejné financie, Ostatné – vplyvy vývoja ostatných, v grafe neuvedených položiek bilancie VS v porovnaní s rokom 2024
Vplyv salda dôchodkového systému je v „Aktuálnom stave VF“ vyznačený modrou, vyšrafovaná časť zodpovedá dočasným efektom.

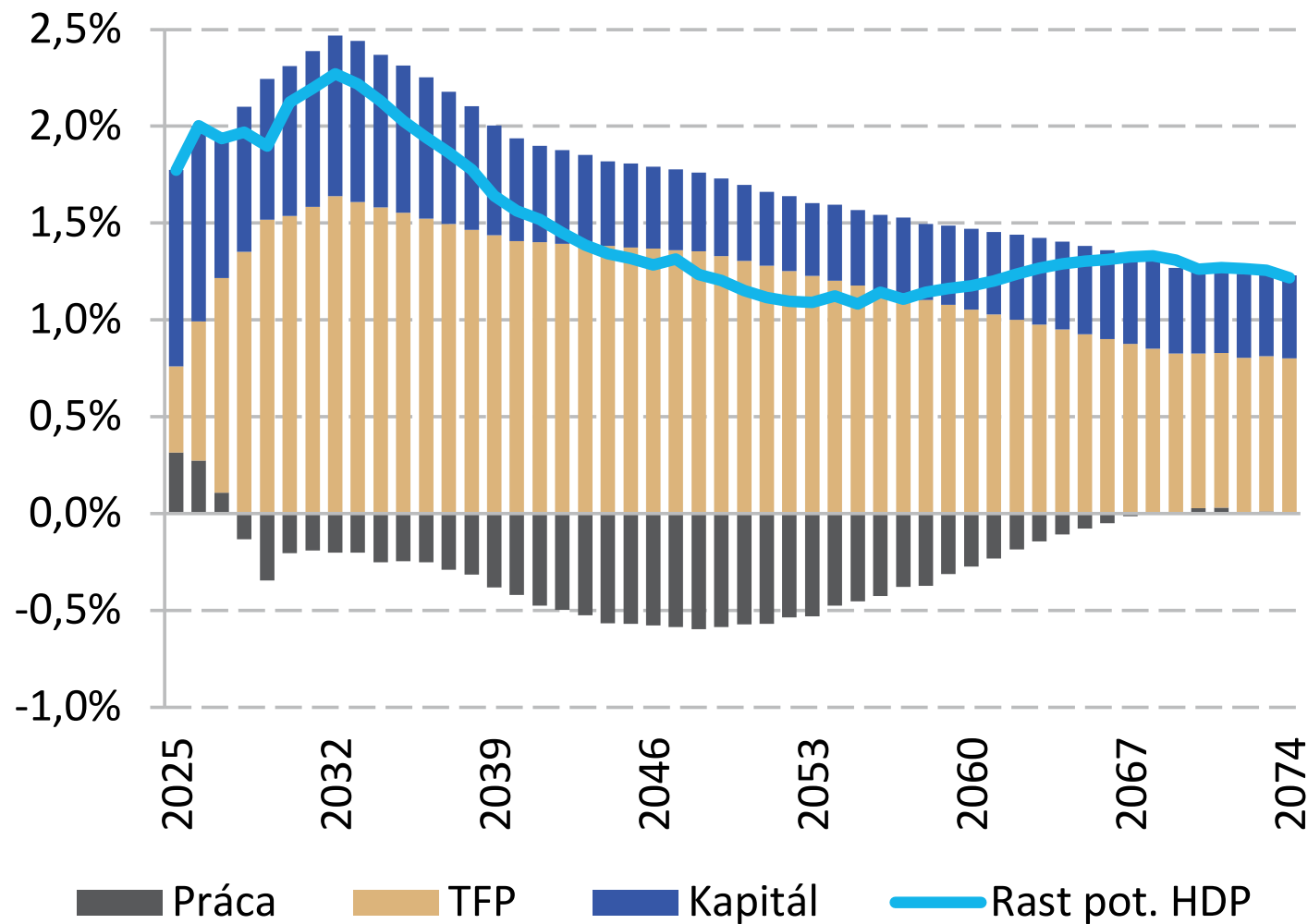
Základný scenár verejných financií – strednodobý pohľad

(% HDP)	2024	2025	2026	2027	2028	2029
	skutočnosť	scenár	scenár	scenár	scenár	scenár
PRÍJMY	41,8	43,1	42,5	41,0	40,4	40,1
Daňové príjmy	19,6	20,5	20,4	20,0	19,8	19,8
Sociálne a zdravotné odvody	16,0	16,1	15,7	15,8	15,5	15,4
Nedaňové príjmy	3,9	4,0	3,7	3,6	3,5	3,4
Granty a transfery	2,3	2,5	2,7	1,6	1,6	1,5
VÝDAVKY	-47,1	-47,5	-46,5	-45,0	-44,6	-44,3
Výdavky citlivé na starnutie populácie	-25,6	-24,8	-24,4	-24,3	-24,1	-23,8
Dôchodky	-10,3	-9,9	-9,8	-9,9	-9,8	-9,6
Zdravotníctvo	-6,1	-6,1	-6,0	-6,0	-6,0	-6,0
Školstvo	-4,7	-4,7	-4,6	-4,3	-4,3	-4,2
Sociálne transfery	-3,4	-3,0	-2,8	-2,8	-2,7	-2,6
Dlhodobá starostlivosť	-1,2	-1,2	-1,2	-1,3	-1,3	-1,3
Ostatné výdavky	-20,1	-21,1	-20,5	-18,9	-18,6	-18,3
Úroky	-1,4	-1,5	-1,6	-1,8	-2,0	-2,2
SALDO VS	-5,3	-4,4	-4,0	-4,0	-4,3	-4,3
ŠTRUKTURÁLNE SALDO VS	-4,2	-4,1	-3,9	-3,9	-4,3	-4,3
HRUBÝ DLH VS	59,3	60,2	59,2	59,7	60,8	61,8

Zdroj: RRZ, ŠÚ SR

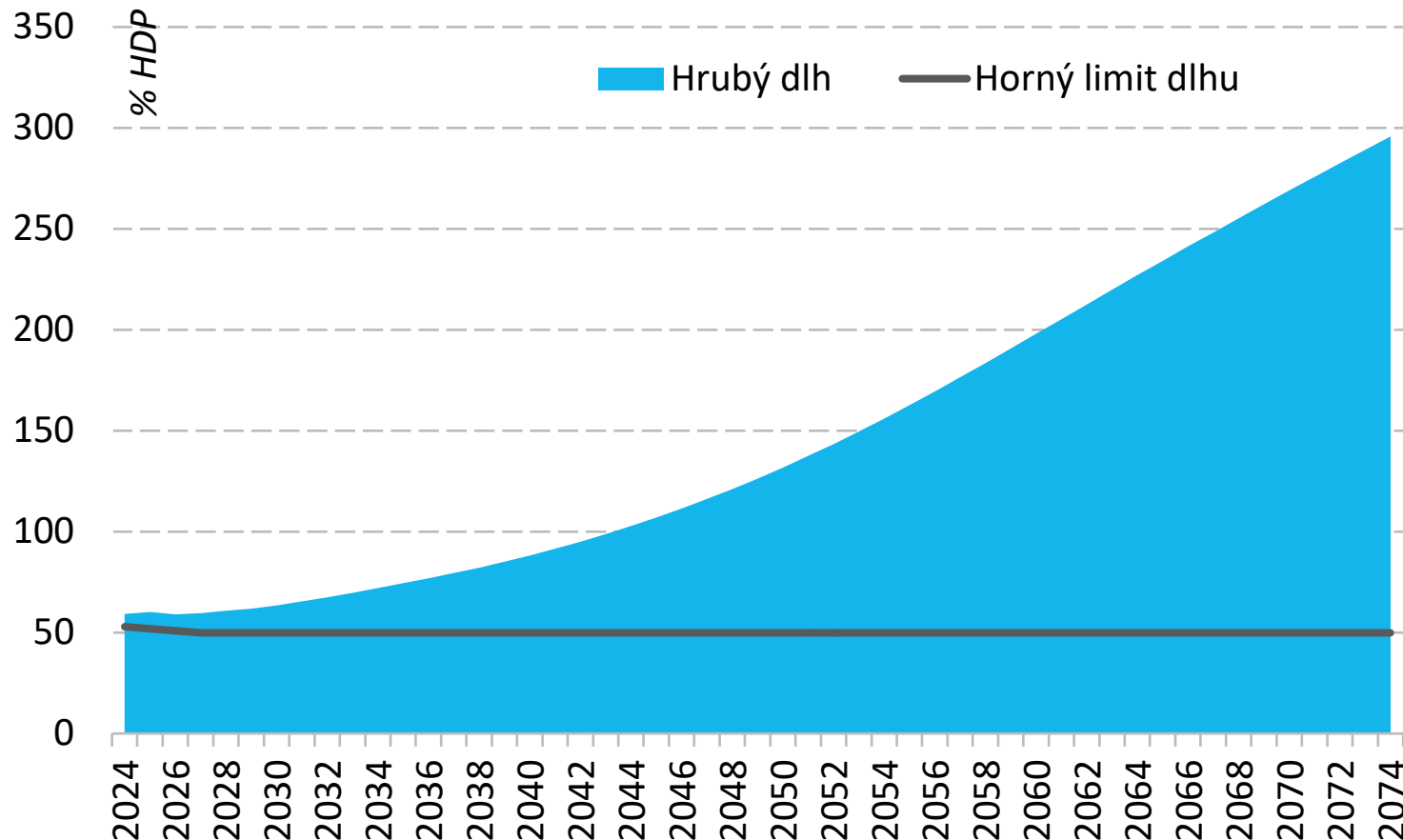
- Scenár nezmenených politík pri platnej legislatíve ku koncu roka 2024
- Konsolidačný balík na rok 2025 zlepši štrukturálne saldo
- Negatívny vplyv bude mať nárast výdavkov na obranu, nárast úrokových nákladov a skončenie platnosti dočasných príjmov po roku 2027
- Dlh sa bude zvyšovať – tlmiť ho bude pokles hotovostnej rezervy (na priemer) a dočasne v roku 2026 vyššia prognózovaná inflácia

Demografický vývoj bude spomaľovať ekonomický rast **RRZ**

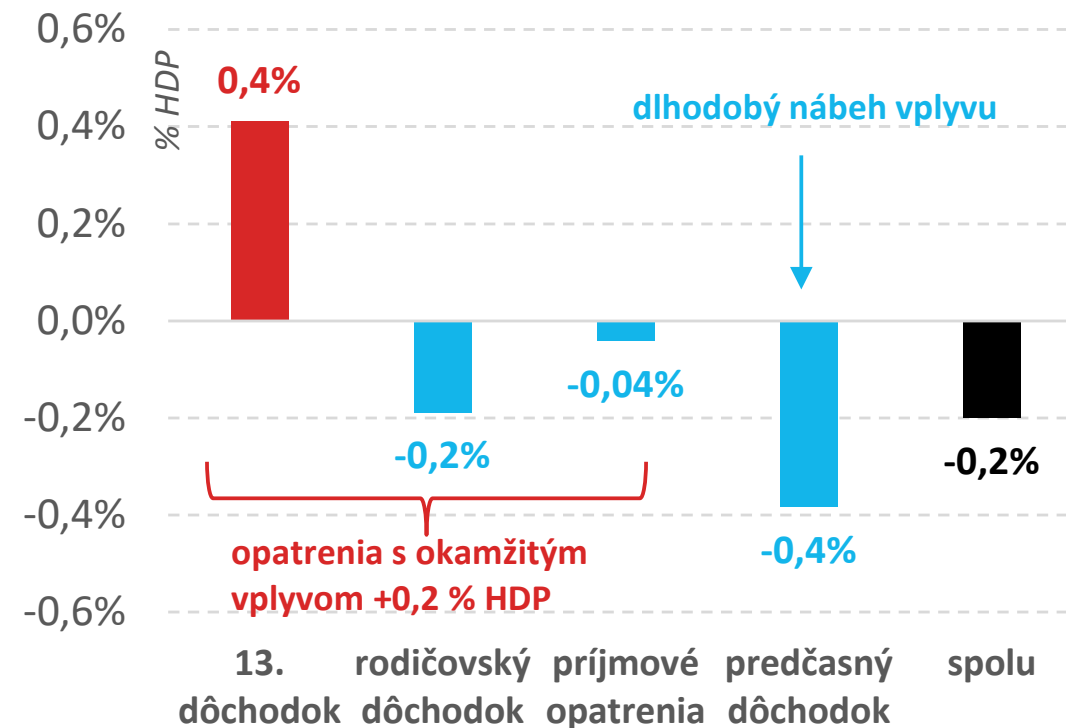
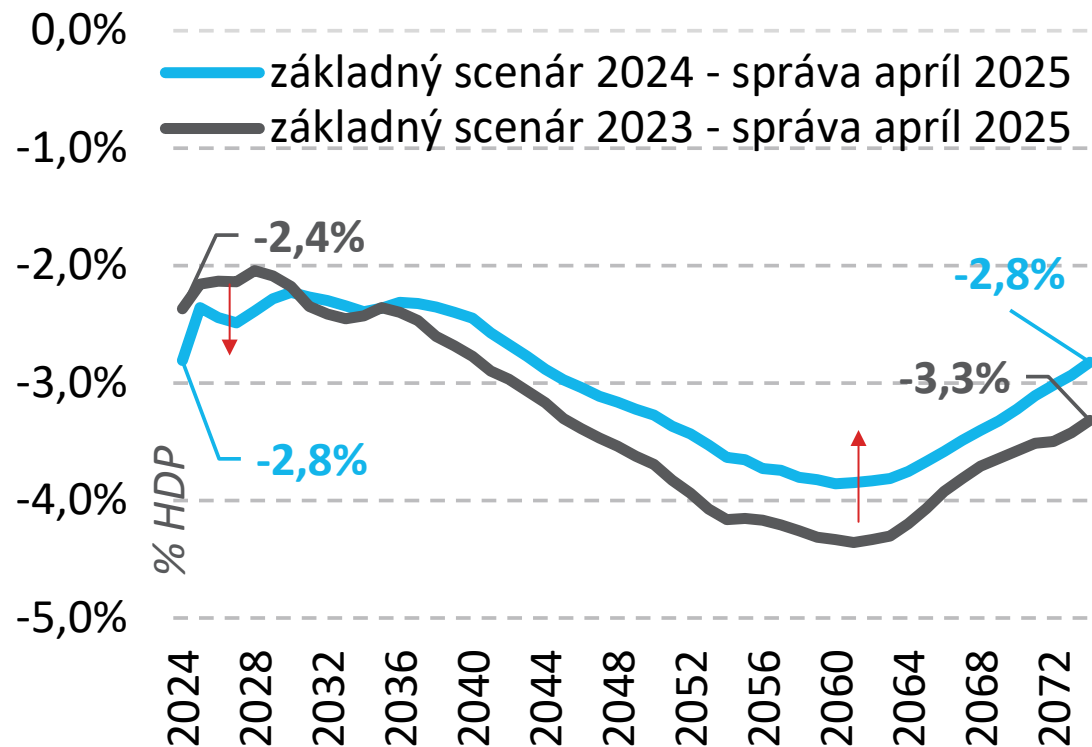
- V **strednodobom** horizonte rast ekonomiky ovplyvnený konsolidáciou:
 - Konsolidačný balíček: v rokoch 2025-26 rast nižší o 0,5 až 0,7 p.b.
- V **dlhodobom** horizonte negatívny efekt starnutia a spomalenia rastu produktivity
 - V roku 2040 rast ekonomiky pod 1,5 %, neskôr pod 1,3 %
 - Do roku 2060 strata 20 % pracovnej sily, o tretinu pomalší rast produktivity

Základný scenár – vývoj dlhu

- Dlh by prekročil 100 % HDP v 2044, na konci 2074 by sa priblížil k 300% HDP – nabaľujúci sa aktuálny vysoký deficit a nárast výdavkov na starnutie
- Hypotetický scenár – finančné trhy by prestali financovať potreby Slovenska už pri nižších úrovniach
- **Kľúčové je zabrániť takému vývoju a zabezpečiť prefinancovateľnosť verejného dlhu**

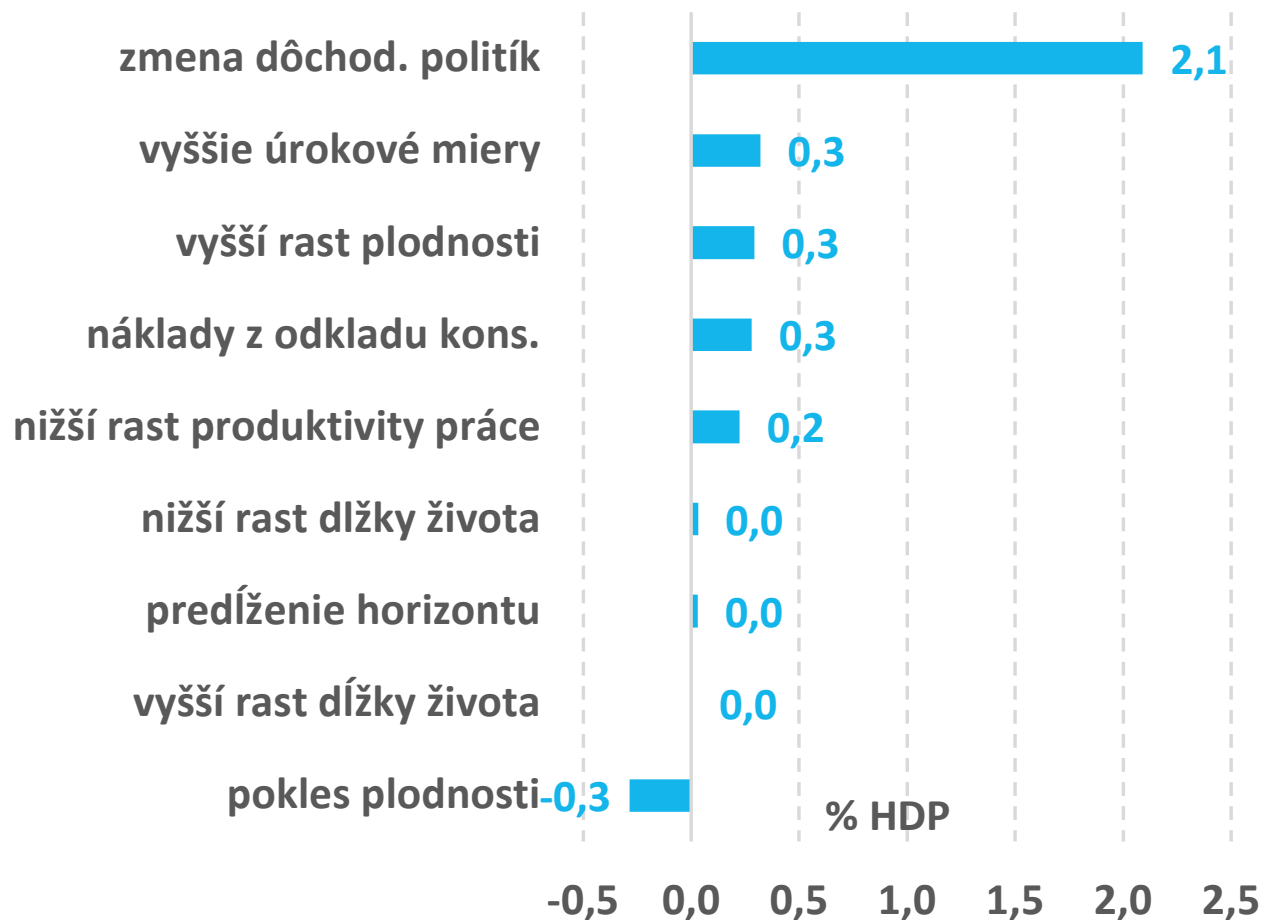
Deficit dôchodkového systému je stále vysoký

- Trvalé okamžité výdavky (13. dôchodok) sú z väčšej časti kryté až postupne nabiehajúcimi budúcimi úsporami (sprísnenie podmienok pre predčasný dôchodok)

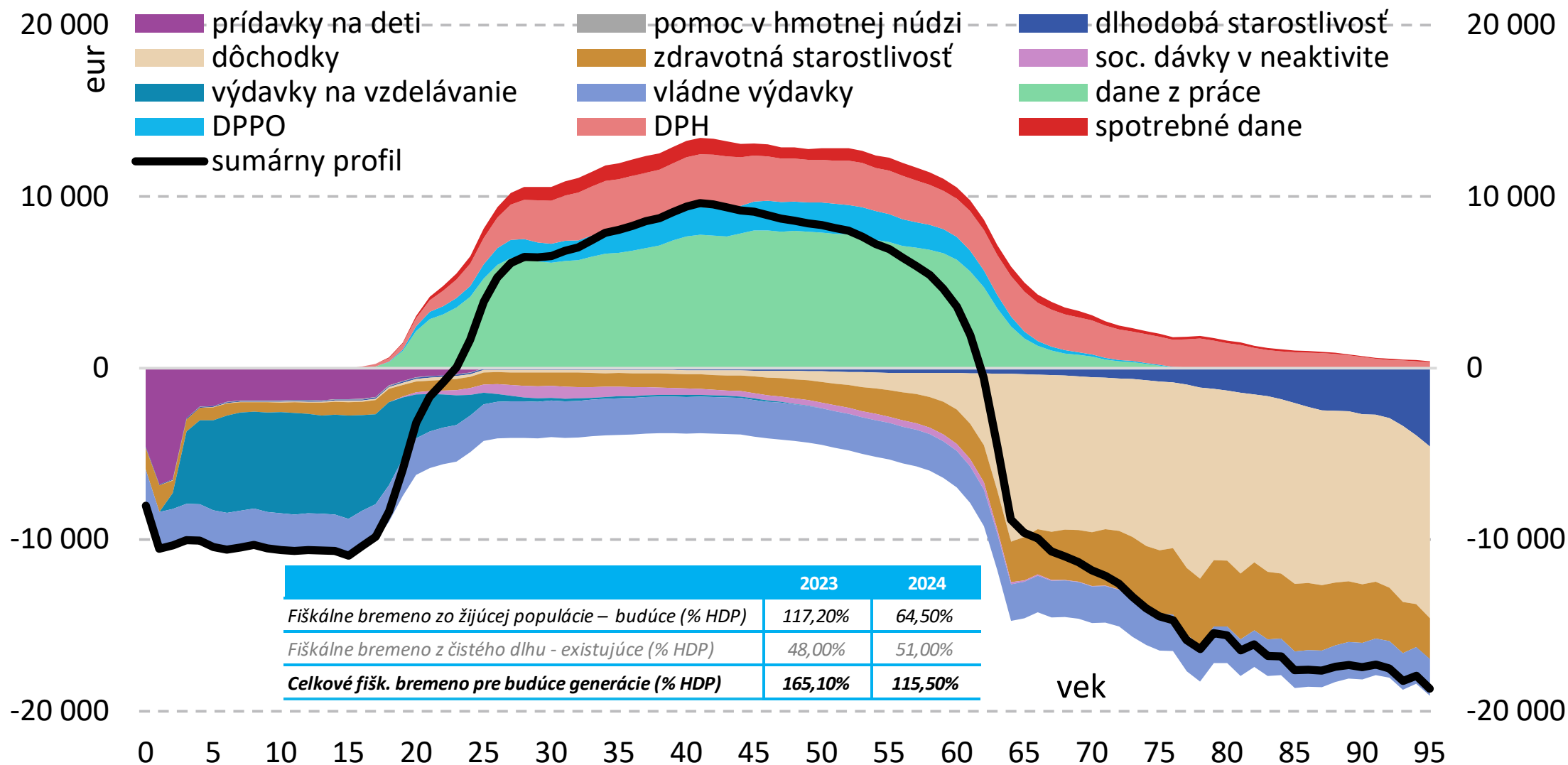
Dôchodky môžu najviac ovplyvniť udržateľnosť

Rôzne scenáre

- Dlhodobá udržateľnosť výrazne citlivá na parametre dôchodkového systému
- Napr. zhoršenie o 2,1 % HDP ak po 2030 by sa spätne menilo:
 - strop dôchodkového veku 64 rokov,
 - švajčiarska valorizácia (50 % mzdy + 50 % inflácie)
 - fixácia miery náhrady (valorizácia ADH o rast miezd)

Generačné účty: vekový profil podľa politík

Len samotné nové európske fiškálne pravidlá nemusia zabezpečiť stabilizáciu dlhu do konca volebného obdobia

- Spustenie nových pravidiel prispelo ku schváleniu konsolidačných opatrení na rok 2025 – kumulatívne tempo rastu čistých výdavkov (voči 2023) sa priebežne plní
- Samotné nastavenie tempa rastu výdavkov je však pre Slovensko voľné - dodržanie pravidla by podľa odhadov RRZ (aj MF SR) neviedlo k udržateľnému zníženiu deficitu pod 3 % HDP resp. dlhu pod 60 % HDP (rozpor s hlavnými cieľmi nových fiškálnych pravidiel)
- Navyše Európska komisia v marci 2025 umožnila počas najbližších štyroch rokov, vzhľadom na geopolitickú situáciu, uplatnenie národnej výnimky z pravidla - zohľadnenie zvýšených výdavkov na obranu pri vyhodnotení skutočného tempa rastu výdavkov

Aktuálne riziká môžu viesť k zhoršeniu udržateľnosti bez dodatočných opatrení

- Schválený rozpočet na rok 2025 ako celok zlepšuje udržateľnosť, avšak aktuálne existujú riziká pre jeho plnenie, najmä v oblasti plnenia cieľovaného deficitu a nominálnych výdavkových limitov -> sleduj [Rozpočtový semafor](#)
- Konsolidačné opatrenia prijaté na rok 2025 – riziká zvrátenia niektorých opatrení bez kompenzácie (transakčná daň, úspory na mzdách)
- Riziká z makroekonomického vývoja – obchodné vojny, negatívne vplyvy z prijatého konsolidačného balíčka (možné vplyvy nad rámec aktuálneho odhadu RRZ)

© Kancelária Rady pre rozpočtovú zodpovednosť

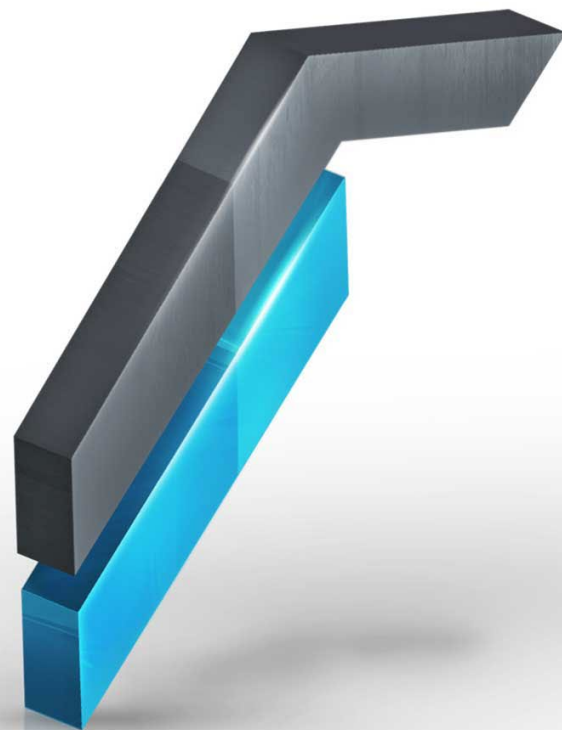
TWIN CITY B

Mlynské nivy 12

821 09 Bratislava

Slovakia

www.rrz.sk/

Ďakujem za pozornosť!